

OILSEED RAPE PROTECTION IN AUTUMN

Ochrana řepky v podzimním období

Jan KAZDA, Petr BARANYK

KOR AF ČZU, KRV AF ČZU

Souhrn, klíčová slova

V letech 2000 – 2002 byly provedeny na 5 lokalitách polní maloparcelkové pokusy, kde se ověřovaly různé způsoby ochrany vzházející řepky proti živočišným škůdcům. Moření osiva je účinné cca 3 – 4 týdny po zasetí. Při pozdějším výskytu škůdců je nutno ošetřovat insekticidy, nejlépe do konce září.

ozimá řepka, moření, podzimní ochrana, *r. Phyllotreta*, *Ceutorhynchus pleurostigma*, *Psylliodes chrysocephala*

Summary, keywords

Small plot trials were carried out on 5 locations in 2000-02. The aim was to investigate various ways of emerged rape pest protection. Seed treatment is effective 3-4 weeks after sowing. In case of later pests occurrence there is necessary to spray insecticides till the end of September.

winter oilseed rape, seed treatment, autumn protection, *Phyllotreta*, *Ceutorhynchus pleur.*, *Psylliodes chrys.*

Introduction - Úvod

Plochy ozimé řepky přesahují v posledních letech v ČR 300 tisíc ha a na mnoha zemědělských podnicích je její zastoupení v osevním postupu výrazně větší, než obvykle doporučovaných maximálních 12,5%. To s sebou přináší stále větší výskyt chorob a škůdců. V posledních letech se stává nezbytností i ochrana vzházející řepky v podzimním období proti živočišným škůdcům. Jednou z možností ochrany je setí insekticidně mořeného osiva. V současné době mohou pěstitelé řepky v České republice vysévat osivo vybraných odrůd řepky mořidly: Promet 400 CS (ú.l. furathiocarb), Cosmos 500 FS (ú.l. fipronil), Chinook 200 FS (ú.l. imidacloprid & beta-cyfluthrin) a Cruiser OSR (ú.l. thiamethoxam + fludioxonil + metalaxyl-M).

Methods - Metody

K ověření účinnosti podzimní ochrany proti živočišným škůdcům byly založeny v letech 2000 – 2002 celkem na 5 lokalitách polní maloparcelkové pokusy (plocha parcelky 10m²). V pokusech byla ověřována účinnost mořidel Promet 400 CS, Cosmos 500 FS a dosud neregistrovaného Marshal ST (ú.l. carbosulfan), postřiků a různých kombinací mořidel a postřiků. Vzhledem k opakovaně v praxi zjištěnému slabšímu účinku pyretroidů při silném výskytu škůdců při teplém a suchém podzimním počasí, byla ověřována účinnost v podzimním období dosud neregistrovaného Nurelle D (ú.l. chlorpyrifos, cypermethrin) ve dvou termínech (1 – 2 list, 3 – 4 list řepky) a Marshal 25 EC (ú.l. carbosulfan). Celkem bylo ověřováno 10 variant, každá ve 4 opakováních.

Vyhodnoceno bylo poškození rostlin dřepčiky *r. Phyllotreta*, krytonoscem zelným (*Ceutorhynchus pleurostigma*), osenicí polní (*Agrotis segetum*), dřepčikem olejkovým (*Psylliodes chrysocephala*) a pilatkou řepkovou (*Athalia roseae*). Rovněž byl zjišťován počet rostlin po vzejití, před zimou a na jaře. U všech variant byl hodnocen výnos.

Results - discussion – Výsledky - diskuse

Na všech variantách s mořeným osivem bylo zjištěno nižší poškození rostlin dřepčiky rodu *Phyllotreta* 3 týdny po zasetí. Nejmenší poškození rostlin bylo opakovaně zaznamenáno u mořidla Chinook 200 FS a Marshal

ST. Rovněž účinnost proti krytonosci zelnému (*Ceutorhynchus pleurostigma*) byla nejvyšší u mořidla Chinook 200 FS. U obou mořidel byl zjištěn i větší počet rostlin na parcelkách po vzejití.

Po 4 – 5 týdnech po zasetí účinnost mořidel klesá. V případě dalšího výskytu škůdců je nutno aplikovat insekticidy postřikem okolo poloviny září. Rostliny mívají 1 – 2 pravé listy. Nejmenší poškození rostlin všemi sledovanými škůdci bylo zaznamenáno u varianty – mořeného osiva a aplikace Nurellu D (0,6 l/ha) ve fázi 1 – 2 listy, tj okolo poloviny září. Rostliny po aplikaci Nurellu D ve stejné dávce a ve stejnou dobu na plochy vzešlé z nemořeného osiva byly cca o 5 – 20 % více poškozené.

Na stejných variantách bylo zjištěno i nejmenší množství hálek krytonosce zelného (*Ceutorhynchus pleurostigma*). Účinnost nejlepšího mořidla Chinook 200 FS byla však srovnatelná.

Je však nutno zdůraznit, že jsme ani při velmi silném výskytu hálek na jedné rostlině (6 – 10) a při napadení 80% rostlin v porostu (jaro 2001), nepozorovali žádné negativní působení na rostliny a výnos.

V našich maloparcelkových pokusech se neprojevil vliv podzimní ochrany na výnos. Pokusy byly založeny na lokalitách, kde nebyl kalamitní výskyt škůdců na podzim a celkové přepočtené výnosy se pohybovaly na úrovni 4 – 6 t / ha.

Přesto je možno podle našich dosavadních zkušeností doporučit setí mořeného osiva zejména u hybridních odrůd. Vzhledem k výrazně vyšší ceně hybridního osiva jsou náklady na moření relativně nižší a při doporučeném nízkém výsevu 3 – 4 kg /ha významně snižují riziko nízkého počtu rostlin v případě nečekaného silného výskytu některého ze škůdců.

Případnou následnou insekticidní ochranu je nutno provést včas, opožděná aplikace začátkem října je podstatně méně účinná.

Vzhledem k dobré účinnosti mořidel nelze doporučit vyšší výsevky mořeného osiva. Vysoký počet nepoškozených rostlin na jeden hektar vede u nových hybridních i liniových odrůd k výnosové depresi a ekonomickým ztrátám.

Řešeno v rámci grantu NAZV QE1262.